De Heere onderwijst in de schemering

Ps. 119: 65
Ps. 19: 4
Ps. 63: 1, 4
Morgenzang: 5, 7
Ps. 130: 3

Lezen: Romeinen 13:10-14 en 1 Thess. 5:1-11

Tekst: Romeinen 13: 11-12

Geliefde gemeente, onze hulp en onze enige verwachting is in de naam des Heeren, Die de hemel en de aarde geschapen heeft, Die trouw houdt en eeuwig leeft, en Die nooit laat varen de werken Zijner handen. Amen. Genade zij u en vrede van Hem Die is, en Die was, en Die komen zal, en van de zeven geesten die voor Zijn troon zijn, en van Jezus Christus, Die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene uit de doden, en de Overste van de koningen der aarde. Amen.

Vanmorgen willen wij stilstaan bij Gods Woord zoals ons voorgelezen uit Romeinen 13, vers 11 en 12, waar het Woord des Heeren als volgt luidt:

En dit zeg ik te meer, dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij eerst geloofd hebben. De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen; laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts.

Noach, in welk een tijd leefde Noach wel niet, gemeente. Het was een tijd waarvan de Bijbel zegt dat de boosheid, de slechtheid, de zondigheid van de mensen alleen maar slecht was. Alleen maar kwaad. En dat die slechtheid toenam, steeds groter, steeds meerder werd. De gebouwen van de skyline van Rotterdam zijn steeds hoger geworden. En men steeds hoger wilde bouwen. Verderop, in het begin van Genesis, kom je ook zo'n toren tegen, van Babel natuurlijk. Maar in Noach's tijd zag de Heere al, dat het gedichtsel, de gedachten van de mens van binnen, dat zijn de zaken en woorden waarmee wij niet te koop lopen, en die in ons verborgene heersen en ons vervullen, dat die alleen maar zondig en slecht waren. Maar Noach, Noach vond genade in de ogen des Heeren, staat er. In Noach was een ander begin gewerkt door de Heere. En Noach was gewoon een tijdgenoot van al die andere mensen. En Noach, hij moest, dat weten de jongens en meisjes ook wel, hij moest een ark gaan bouwen. Een boot, op het droge land. En die boot, die moest zo groot zijn, dat je daar niet in een zomervakantie klaar mee zou zijn. Week in, week uit, maand in, maand uit, jaar in, jaar uit, was Noach bezig. Was hij in gehoorzaamheid aan de Heere bezig die ark te bouwen. Waarom? Omdat de rust hem was opgezegd, hier op aarde. Hij wist dat de Heere deze aarde zou gaan straffen. Daarom kon hij niet meer rustig blijven. Hij wist in welke tijd hij leefde. Al leek het er niet op dat dat zo was en dat het anders zou worden. En daarom moest Noach koersen op het woord van de Heere alleen. En al die andere mensen, ze zagen Noach, jongens en meisjes, wel werken. Ze zagen hem aan die ark bouwen. En ze zeggen, Noach, waar ben jij mee bezig? Alle dingen blijven toch hetzelfde? Noach, geloof jij dat er een straf van God komt? En Noach, hij was voor al die stemmen doof. Noach, hij had het woord van de Heere in zijn hart ontvangen. De rust op aarde was hem opgezegd. Maar ook was de rust in de hemel bij de Heere hem aangezegd. En tussen die twee werelden, hoe moet ik dat zeggen, gemeente, met het ene been was hij nog helemaal aards. Maar hij was toch ook al opgetrokken met een ander been in de hemel. Hij was een tweemens, om het maar met Paulus te zeggen. En hij bouwde en hij ging door. En alles leek hetzelfde te blijven tot op de dag, dat de Heere Noach en de zijnen, dat is acht zielen,

die prediker der gerechtigheid in de ark bracht. Met Zijn eigen hand sloot de Heere de ark toe. Toen de stromen neervielen en de waterputten openbarsten. Toen was het tijd. Dus die tijd en die ernst, gemeente, waar ook ons tekstwoord van spreekt. Een woord in onze tijd. Op deze zondag tot ons gesproken door de Heere. En dat de Heere ons toch maar make als Noach. Doof voor de geluiden om ons heen, voor de tijdsaanduidingen om ons heen. Luisterend naar wat de Heere zegt. Hoe laat het is. En wat dat vraagt.

Het thema voor vanmorgen is: **De Heere onderwijst in de schemering**.

We staan stil bij twee gedachten:
In de eerste plaats: inzicht in de tijd.
In de tweede plaats: inzicht in de prioriteit.

1. Inzicht in de tijd

Geliefde gemeente, als ik zou vragen: hoe laat is het nu? Dan weet iedereen wel ongeveer hoe laat het is. Als je een horloge hebt, kun je exact zien hoe laat het is. Je hebt een tijdsbesef. Je weet het als de klokken luiden op straat, ik weet niet hoe dat hier is, in Tholen op het eiland weet je hoe laat het exact is. En als je het even niet weet, zijn er bij de metro borden waarop je exact kunt zien hoe laat het is, tot op de seconde precies.

Hoe wist men in de tijd van de Bijbel hoe laat het was? De mensen leefden veel meer bij de schepping van God, ze leefden bij wat de Heere had gemaakt en onderhield. Bijvoorbeeld dat de zon opkwam, wat hen vertelde hoe laat het ongeveer was. Nee, ze konden het niet op de minuut precies aanwijzen, maar hun antennes waren er wel op afgestemd, ik denk veel beter dan de onze. Zij wisten in welk deel van het jaar ze zich bevonden, veel beter dan wij die leven in een verstedelijkte samenleving. Als je in een agrarische samenleving leeft, en alles om je heen ziet groeien en bloeien, als je weet: in die week moet er gezaaid worden; op dat moment, bij dat weertype, moeten we oogsten; dan en dan werpen de schapen hun lammetjes. Dat zijn allemaal voorbeelden van hoe de Heere in de schepping liet zien hoe laat het was, op dag-, week-, maand- en jaarschaal.

Is dat trouwens ook niet iets, gemeente, dat wij veel meer kwijtraken? En dan bedoel ik niet alleen ons, maar ook de wereld waarin we leven. Secularisatie speelt ook in de vraag: hoe laat is het? Beseft u dat als de Heere de zon doet opkomen, dat dat niet maar iets is wat mensen hebben gedaan en kunnen uitrekenen, maar wat de Heere nog geeft? De Heere, Die de zon haar loop doet gaan, die al Gods werken in het licht zet, Zijn schepping. Psalm 19, die we zongen, zegt dat de wet nog veel duidelijker en volmaakter is. De Heere, Hij spreekt.

Wij weten doorgaans wel hoe laat het is. En als de jongens en meisjes het niet goed weten, kunnen ze het aan papa en mama vragen. Maar wie weet eigenlijk niet hoe laat het is? Welle mensen weten dat niet, gemeente? Nou, dan denk ik aan baby's. Baby's weten niet hoe laat het precies is. Ja, ze laten zich horen als ze honger of dorst hebben, of pijn. Ze laten zich horen als moeder hen de borst of de fles moet geven. Ze gaan slapen en hebben een ritme, ingeschapen door de Heere. Maar ze kunnen niet weten hoe laat het precies is. En ook heel oude mensen weten vaak niet meer hoe laat het is. Voor u en jou die daar misschien van dichtbij mee te maken hebben, bij uw vader of moeder, misschien bij een man of vrouw in het verpleeghuis, of als u nog thuis bent: je merkt dat zij niet meer weten hoe laat het is. Het dringt niet meer door. Ze weten niet meer in welk deel van het jaar we doorgaans leven. Je kunt het zeggen: kijk eens hoe mooi het buiten is, de bloemen komen weer in de knop, het frisse groen zit aan de bomen en takken. Maar echt vanuit henzelf, het besef hoe laat het is, raken ze kwijt.

En wie weet ook niet hoe laat het is? Dat is degene die in slaap verkeert. Dan komen we bij de Schriftlezingen van vanmorgen, gemeente, want als wij slapen, weten wij ook niet hoe laat het is. Het is een grote gave van de Heere dat wij de rust ontvangen. Zien wij dat ook zo, gemeente? Neem ook die rust, want dat hebben wij nodig. Het was laatst in het nieuws dat met name pubermeisjes veel te weinig slapen omdat ze veel te druk zijn om alles bij te houden, met al die prikkels en signalen die nog doorjagen. Doe dat niet. Laat het Woord van de Heere je laatste blik zijn. Neem daar de rust en de tijd voor en ga op tijd naar bed. Ik ben even heel praktisch. De wereld gaat voorbij met al haar onrust.

De slaap. Als wij slapen, weten wij niet hoe laat het is. Daarom zetten we een wekker als we op tijd eruit moeten. We moeten wakker worden gemaakt. En als Paulus in de Thessalonicenzen-brief een lijn trekt vanuit het geestelijke leven, onderscheidt hij de mensen die nog in de doodslaap liggen. Dat zijn mensen van de nacht, van de duisternis, die leven in de zonde, die zich helemaal te buiten gaan, die beneveld zijn. En Gods kinderen zijn kinderen van de dag, van het licht. Dat is eerst het grote onderscheid. Maar ook Gods kinderen moeten letterlijk gezien slapen. Het gaat niet goed als Gods kinderen altijd zouden moeten bidden en wakker blijven, echt letterlijk je alle slaap ontzeggen, zoals vroeger in kloosters werd gedaan. Dat is niet goed. Maar wie slaapt, zegt Paulus ook, kan niet letterlijk weten hoe laat het is. En ook geestelijk. Dat is een lijn, gemeente, die ook in de Romeinenbrief in onze tekstverzen terugkeert.

Paulus, kijk maar mee in vers 11, heeft het over 'wij'. *Wij weten de gelegenheid des tijds*, en ook *dat het de ure is*. Dus twee tijdsaanduidingen: gelegenheid des tijds en ure. Paulus sluit zich daarbij aan, samen met de gelovigen in Rome. Dat zijn de 'wij'. Dat zijn zij die wederom geboren zijn, waarin de Heere in hun hart en leven heeft gewerkt. En zo zegt hij: wij weten hoe laat het is. Eerst wisten we dat nog helemaal niet. In hun eertijds wisten ze niet hoe laat het was. Ja, natuurlijk wel letterlijk. Paulus kon in zijn eertijds wel zeggen in welk deel van het jaar hij leefde. Hij kon precies zeggen wanneer het Sabbat zou worden en hoe lang je nog je zaken zou mogen doen. Als het Sabbat was, moest de Sabbat geheiligd worden. Dat was zeer punctueel. En als de feesten plaatsvonden in Israël, Paulus had het zo kunnen zeggen. Maar hij verstond nog niet, gemeente, geestelijk gezien, dat hij zich nog in de duisternis, in de nacht bevond.

En nu spreekt hij samen met Gods kinderen in Rome: *Wij de gelegenheid des tijds, wij weten de ure*. Het komt door wat de Heere in zijn hart en leven heeft gewerkt. In het uur van Gods welbehagen is Paulus, is Saulus gearresteerd en tot een Paulus gemaakt. De kinderen weten het: op weg naar Damascus. Paulus leerde zijn zonden, schuld en ellende kennen. Hij kreeg met God van doen. En de rust werd hem, net als Noach, opgezegd. Hij ging vragen aan een onbekende God: *Heere, wie zijt Gij?* Toen hoorde hij het: *Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt*. Is het dan niet opvallend dat het ook toen bij Paulus letterlijk een tijd donker was? Weet u dat? Hij kon niet zien. Hij moest geleid worden. Hij moest in dat plekje worden gebracht. En daar staat: zie, hij bidt. Het was donker. Maar nu is het anders geworden. Nu heeft de Heere hem verlichte ogen des verstands gegeven.

Als hij dus in ons tekstvers spreekt: *Wij weten*, geestelijk gezien, hoe laat het is, dan is Paulus wakker geschud. Zoals Johannes daar ook van spreekt: *Het is de tiende ure*, toen hij voor het eerst bij de Heere Jezus kwam. Onder Gods kinderen zal er onderscheid zijn hoe duidelijk ook onder ons die tiende ure gekend wordt. Daar moeten we niet elkaar de maat in nemen. Maar u moet er wel van weten, gemeente, in uw leven, heel persoonlijk, dat er voor u en jou ook zo'n uur is geweest. Daarom de vraag: *Wij weten de gelegenheid des tijds*. Weet u dat ook? Weet jij ook hoe laat het is? Geestelijk gezien.

De gelegenheid des tijds, dat betekent hier: wij weten waar dit tijdstip om vraagt. Als het zeven uur ’s morgens is, morgen, maandag, misschien is uw wekker al gegaan of moet hij dan gaan, dan weet je: ik moet eerst dit doen. Ik kan niet dezelfde dingen doen als op zaterdagochtend om zeven uur, stel dat je dan wakker bent, of op zondag. Op zondag bereid je je voor om naar Gods huis te gaan. Op maandag vraagt de gelegenheid van de tijd om andere dingen. Laat duidelijk zijn dat natuurlijk helemaal met elkaar in verbinding moet staan wat wij op maandagochtend doen en waar wij naar verlangen en waar wij mee bezet zijn, als met wat wij op de zondag doen. De ure, waar de tijd om vraagt.

Sommigen mensen weten nog van die momenten waar de tijd om vraagt. Je weet nog hoe je je voelde op een bepaald tijdstip. Misschien toen u, toen jij, voor het eerst je man of vrouw op de trouwdag zag. Je zou nog het tijdstip en het hele tafereel zo kunnen vertellen. U weet nog de gelegenheid van de tijd toen u voor het eerst hoorde van een ernstige boodschap. Misschien ging je wereld op z’n kop toen de dokter zei: meneer, mevrouw, beste jongen, meisje, ik heb iets moeilijks te vertellen. Zoiets. De gelegenheid des tijds.

Maar bij Paulus is het niet iets wat in het verleden ligt, maar waarin hij zich nu bevindt, samen met al Gods kinderen. Het is nu, zegt hij, de ure. Het is nu de tijd, waar de tijd om vraagt. Als de kerkklokken bijvoorbeeld luiden, dan vraagt de Heere u en jou: kom tot Mijn huis, begeef je onder Mijn Woord, kom tot Mijn rust. Daarom is elke kerkklok een roepstem voor iedereen. Het is geen verdienste dat wij daar dan wel zitten, gemeente. Wij zijn niet beter dan wie dan ook. Als de Heere ook niet in mijn leven werkt, zou ik ook zomaar rondjes kunnen gaan rennen vanochtend bij de plas. Als de kerkklokken luiden, dan roept de Heere u en jou tot Zijn Woord en dienst: *Kom tot Mij, gij die vermoeid en belast zijt*. De Wijsheid zegt in de Spreuken, en nodigt aan de tinnen des tempels, aan de deur van de straat: *Wie slecht is, die wijke herwaarts*.

Bij ons in Oud-Vossemeer heb je nog het oude gebruik dat de kerkklokken ook door de week luiden, om acht uur, twaalf uur en zes uur. Dat zijn de schafttijden. Om acht uur is het begin van de werktijd. Zonder te kijken weet je dan hoe laat het is als je de klok hoort slaan. En als u een andere tijdsaanduiding hoort in uw leven, van vreugde of verdriet, als u bepaald wordt bij de eindigheid van het leven, als u weet dat de wederkomst van Christus aanstaande is, dat Zijn voetstappen door de wereld gaan, dat Zijn Woord nog uitgaat, weet u dan ook hoe laat het is?

In de wereld hebben ze een gebruik daarvoor. Ze berekenen wanneer het eind der tijden nabij is. Dat wordt dan de Doomsday-klok genoemd. Er wordt dan een afweging gemaakt hoe het allemaal gaat op politiek en milieugebied, oorlogen en allerlei problemen. Zou iemand bijvoorbeeld een kernwapen bijna kunnen lanceren, dan wordt die klok verder gezet. Ik heb hem nooit anders gehoord dan vanaf tien voor twaalf tot twee voor twaalf. Ik weet niet hoe laat men denkt dat het nu is, maar ook de wereld, de goddeloze mens ten diepste, weet ergens wel dat de wereld voorbijgaat en dat het nog maar eventjes voor twaalf uur is.

Gods kinderen, zij weten door Woord en Geest een andere tijdsaanduiding. *De gelegenheid des tijd en de ure staat er*: *dat wij nu uit den slaap opwaken*. De wereld kan dat ook wel roepen: we moeten wakker worden. En dan gaan ze protesteren, dan roepen ze, dan willen ze tot verandering brengen, want het is bijna te laat. Maar Gods kinderen zeggen allereerst: *Wij moeten uit den slaap opwaken*. Dat komt allereerst persoonlijk. De tijd die hier wordt bedoeld is de schemertijd. Het is niet meer pikdonker in de diepe nacht, maar het is ook nog niet het volle licht. Het is de schemertijd. Wie in de schemering wel eens onderweg is of vroeg uit het raam kijkt – nu moet je om vijf uur al uit bed zijn – die weet dat je in de schemertijd al bepaalde contouren kunt zien. Als je op de vrachtwagen onderweg bent of straks op vakantie misschien in de schemering rijdt, in

een onbekend landschap, dan zie je wel bepaalde vormen. Het is nog niet helemaal licht, het is ook niet meer duister. Het is een tussentijd. En het is de tijd om wakker te worden. Want de zaligheid, zegt Paulus, *is ons nader. De duisternis is voorbijgegaan*, zegt hij.

Waarom is het duister geworden? Door onze val in Adam. Toen haalden wij de duisternis over onze ziel en onze wereld die God heeft gemaakt, omdat we de vader der leugenen liever hebben gehad, die het duister verkiest, in plaats van de God van het leven en het licht. Daarom is er donkerheid en duisternis op de aarde gekomen. Het gaat om een geestelijke duisternis, een duisternis die zo machtig en sterk is, dat die bij ieder van ons die hier zit of staat, vanaf ons vroegste begin, al in de moederschoot huist en ons regeert. We zijn kinderen des toorns, kinderen die de duisternis zijn toegevallen, mensen die bij de duivel horen. We zijn geen kinderen van het licht, maar van de duisternis. Gemeente, dat is een diepe ernst. Want in de duisternis is geen leven. Beseft u dat? Wie in de duisternis blijft, doet dat omdat hij het licht haat, omdat hij niet in het licht wil verschijnen. Wie in de duisternis blijft – zet maar een plant in een donkere kast – die sterft. Die moet eeuwig sterven.

Het was duisternis op de aarde. Het was duisternis ook in Paulus van nature. Maar, zegt hij: nu zijn wij uit de slaap opgewekt. Het is de schemertijd. De Heere heeft in zijn hart en leven gewerkt. En de zaligheid is naderbij gekomen. Terwijl de duivel de duisternis haat, zoals in vers 13 bijvoorbeeld, is de duivel erop uit om ons zondige hart op te stoken, om ons gevangen te houden. Kijk dat lijstje in Romeinen 13 maar eens na: *brasserijen en dronkenschappen* – dus ge-eet en gezuip; *slaapkamers en ontuchtigheden* – allerlei plekken waar seksuele zonden worden bedreven, in de rosse buurt, maar ook in slaapkamers of op zolderkamers, als niemand je denkt te zien, dat je de gordijnen dichtdoet uit angst dat iemand een glimp van je zou kunnen opvangen. Dat komt, gemeente, omdat de zonde en de duisternis samenhangen. En God is een God van licht en leven. Hij kan geen gemeenschap hebben met de duisternis. De wereld, de zonde, ons verdorven hart, dat verkeert in de duisternis en wil die duisternis bevorderen.

En Paulus zegt dat wij in de schemering zitten, wij zijn opgewekt door God, door Zijn Woord en Geest. Het is niet meer donker, het is schemering. Het is tijd om op te staan. De wekker heeft geklonken. Dan weet hij hoe laat het is. Christus heeft het licht gemaakt. De Zon der gerechtigheid is aan het opgaan en beschijnt hem al. En daarom weet hij: we moeten ontwaken. *Wij weten het*, zegt Hij. Weten, dat is niet iets rationeels, dat is ook niet een vanzelfsprekendheid of zelfverzekerdheid: wij weten het wel. Het is een persoonlijke les die door de Heilige Geest is toegepast aan allen die de Heere vrezen, en leven naar Zijn goddelijk bestel.

Daarom ook een vraag: weet u ook, weet jij, hoe laat het is? Weet jij ook, samen met Paulus en al de gelovigen in Rome en allen die de Heere er daarnaar bij roept en trekt, hoe laat het is, dat het ochtendgloren is? *Wij weten het*, zegt Paulus ergens anders ook: *hoe erg de schrik des Heeren is, en daarom bewegen wij de mensen tot geloof. Wij weten dat alle dingen mede moeten werken ten goede, degenen die God liefhebben*. Weet u die dingen? Of zitten er hier misschien die wel heel veel weten, van heel veel dingen verstand hebben, die heel goed weten hoe laat het is, die hun leven zo goed kunnen plannen en uitstippelen, die nu ook al misschien zitten te denken: nou, het eerste punt duurt nu wel heel lang, er moet nog een tweede komen; die vanmiddag al hun kerkdienst hebben afgezonderd, maar die op een bepaalde manier de tijd van de zondag zo invullen dat het voor hen goed is, en die al met hun hart en gedachten bij de maandag zitten, bij de vakantie, bij je examens die je hebt gehad of die je nog moet doen, bij je vervolgopleiding, bij je werk? Bij alles wat je nog wil en moet en kan?

Terwijl het nodig is, terwijl wij al die dingen kwijtraken en verliezen, dat wij leren te weten hoe laat het is. Paulus, hij weet dat allereerst. En er zijn ook die hier ongetwijfeld weet hebben van die tijden dat de Heere ook heel nabij was, misschien wel vorige week aan de avondmaalstafel. Misschien zijn er ook wel die tijden van de eerste liefde kennen, zoals het net ging over die gelegenheid en die uren, en die zeggen: ja, toen, toen werkte de Heere, toen wist ik echt hoe laat het was. Maar nu, nu weet ik het niet meer. En je bent misschien verder afgeraakt, afgedwaald, je verkeert weer meer in het donker, er komt duisternis over de ziel. En je gaat het bidden met de psalmist: *Och, wierd' ik derwaarts weer geleid!* Mag ik het toch weer weten, Heere?

Gemeente, als dat het is, geliefde medechristenen, want dan kan het alleen maar u betreffen in ons midden als je al vanuit de duisternis tot het licht bent getrokken, dan altijd weer op zoek, altijd weer terug. Achteruit: waar ben ik de Heere uit het zicht geraakt? Bekering, gemeente, bekering, steeds weer nodig. Achteruit, en bidden: Heere, wilt U het nog eens laten zien? Wilt U het me leren? *Wij weten de tijd*. Dat is een aanmoediging, een aansporing voor ons allen, gemeente.

Want weet u wie er ook de tijd weet? De duivel. De duivel weet precies hoe laat het is. Hij heeft nog maar korte tijd, hij gaat rond als een brullende leeuw om ons te verslinden. En hij gaat Gods kinderen aanvallen. Want de rest heeft hij al; die hoeft hij niet aan te vallen. Die zijn nog verblind en verduisterd in het verstand. Maar hij gaat op Gods kinderen af. Zoals hij al eens de Heere Jezus in de woestijn aanviel na veertig dagen en veertig nachten, op de zwakke tijden, toen de Heere ook lichamelijk uitgeput was. Dan komt hij. Dan weet hij de gelegenheid. Dan pakt hij op het zwakke moment, dat uw wapenrusting ook even naar beneden is, op dat moment dat je ook geïrriteerd, zwak, verslapt bent, op die momenten dat het gebed is verkwijnd, op die dagen dat de Bijbel veel meer dicht blijft dan nodig is, op die momenten dat er ruzie is in de gezinnen, dat er wrijving in een huwelijk kan komen, dat er spanningen zijn op je werk of met je bedrijf, of onrust in de kerk. Dan komt de duivel, want hij weet de tijd ook.

2. Inzicht in de prioriteit

Daarom, en dan komen we bij onze tweede gedachte, is het zo nodig dat we de prioriteit weten. Als Paulus in vers 11 en ook 12 de tijd heeft geschetst, gaat hij over op de prioriteit, op wat nodig is. Wat betekent dat? Als de jongens en meisjes weten dat het bedtijd is, dan weet je wat je moet doen, dan zeggen papa en mama: ga maar naar boven. En je moet je wassen, je tanden poetsen, je kleren uitdoen, en je moet ze morgen ook weer aan, dus leg ze netjes neer, of je mag ze in de wasbak gooien als ze vies zijn. En je moet je pyjama aandoen. En dan kom ik, en dan gaan we lezen uit de Bijbel, dan gaan we op de knieën, dan gaan we bidden. Als je weet hoe laat het is, jongens en meisjes, dan weet je wat je moet doen. En de volgende ochtend weer andersom. Dan gaat je pyjama weer uit, en ik weet niet in welke volgorde je dat allemaal doet, dan gaan de kleren van de dag aan.

Dat zegt Paulus nu ook: de kleren van de dag moeten worden aangetrokken. Hoe zien die kleren eruit? Kijk eens in het 14e vers: *Doet aan den Heere Jezus Christus.* Hij is het kleed, van blinkende gerechtigheid, van de rechtvaardiging door het geloven in Hem alleen. Hij stelt de Zijnen schoon en rein voor God. Hij is hun kleed. Hij bedekt al hun zonde, vuiligheid en ongerechtigheid, en vernieuwt ze door Zijn Geest dag aan dag. Geen ander kleed dan Hem alleen moeten Gods kinderen aandoen. Dat is de prioriteit. *Laat ons afleggen de werken der duisternis*, vers 12, die op ons afkomen, die wij in beginsel deden in ons eertijds, maar die ons nog steeds een gevaar zijn, die wij steeds van ons moeten houden, waar we ons niet meer mee moeten inlaten. Die moeten we afleggen, die moeten weg. En wij moeten aandoen de wapenen des lichts, dat is de nieuwe kleding.

In de geestelijke schemering, gemeente, is een kledingwissel zo nodig. En u hoort het: elke dag weer, voor degenen die de Heere mogen toebehoren. Het is niet zo van: het is eens gebeurd. Ja, in de levendmaking, in de wedergeboorte is er een eeuwig wonder gebeurd, laat dat duidelijk zijn. Toen ging Gods kind echt over, uit het rijk van de duisternis in de klauwen van de satan naar het rijk van het licht, het koninkrijk van Jezus Christus. Maar die nieuwe mens – dit is een stuk van de heiligmaking in Romeinen 13 – die nieuwe mens heeft zo'n last van die oude mens die nog steeds opspeelt en die hem bij tijden nog zo op hem aandringt. Hebt u daar ook last van, die oude mens?

De duivel en die wereld, waarvan ons catechismus zegt dat wij geen ogenblik stand kunnen houden. En dat daarom dat het gebed zo nodig is, dat de Heere voor ons moet strijden, en dat Hij een arm en ellendig volk in het midden overhoudt dat op Zijn Naam zal betrouwen. Kijk, dat zijn geen sterke strijders, geliefden. Dat zijn juist geen mensen die op eigen kracht nu al het leven aankunnen. Nee, het is een afstervend leven. Die oude mens moet steeds meer sterven, die moet steeds kleiner worden.

Dan richt ik me nu tot degenen die aan de tafel des Heeren mochten zitten. Die woorden, hè, dat wij somtijds in zwakte vallen. Misschien bent u al heel vaak gevallen afgelopen week? De Spreukendichter zegt ervan: een rechtvaardige zal zeven keer vallen en weer opstaan. En waarom staat Gods kind dan op? Door de kracht van de Heilige Geest, geliefden. Omdat de Heere niet laat varen wat Zijn hand begon, omdat Hij ze wel leert hoe zwak ze zijn. De duisternis zal op hen aandringen, om Hem steeds meer en dieper nodig te hebben. En dan moeten wij aan Zijn genade niet vertwijfelen, terwijl wij een eeuwig pand hebben, een genadeverbond van God door Christus Jezus. En wij moeten niet in de zonde blijven liggen. Dat is ook een onderscheid met een tijdgelovige. Want die wil wel eventjes meedoen en die kan wel iets smaken van het goede van de Heere is, maar die keert weer terug, zoals Demas, zoals Orpa, en die kan het er in uithouden.

Maar degenen die hier in Romeinen 13 de tijd hebben leren verstaan, die leren ook de prioriteit verstaan. En die kunnen alles schade en drek achten. Ze zijn er nog niet, ze jagen ernaar, of ze het ook grijpen mochten. Waarom? Door eigen kracht? Nee, door het welbehagen van de Heere, omdat ik ook zelf van Christus gegrepen ben. Hij heeft mij bij de hand gevat. O, daar vraag ik om en daar bid ik om, Hij ondersteune mijn wankele schreden, en Hij onderwijst me waar het op aankomt: prioriteit.

Want de zaligheid *is ons nader, dan toen wij eerst geloofd hebben*. Wat betekent dat? Er wordt verschillend over gedacht. De kanttekeningen geven een mooie uitleg: *nu is door onzen Christelijken loop dezelve nader bijgekomen, om dezelve spoedig te grijpen*. Ook Filippenzen 3, wat ik net aanhaalde, wordt hier geciteerd. En daarom moeten wij niet verflauwen om deze Christelijke loop te voleindigen. Toch maar even die hardlopers – dat kan je niet op zondag natuurlijk, maar misschien loopt u een andere dag rond dat meer hier. Dan ben je op driekwart, en dan weet je: ik moet nog een stukje. En je bent dichter bij het einde, dichter bij de finish, dichter bij je eindpunt.

Nu zegt de apostel ook: we moeten de loopbaan lopen. De Romeinen zijn dichter bij het eindpunt gekomen, want het eindpunt is de wederkomst van Christus en dus de volledige zaligheid van hun zielen. En ze zijn er dichter bij gekomen dan toen zij eerst geloofd hebben. Paulus zou de Romeinen bezoeken. Hij is ook in Rome verschenen, hij heeft ongestoord met hen gehandeld, Handelingen 28, van het Koninkrijk Gods.

In de gemeente van Rome kan een jongen van 15 zijn geweest die drie jaar geleden, dat Paulus dit schreef, wederom geboren is geworden en tot God bekeerd is geraakt. En dan hoort hij: je bent er nu dichter bij dan drie jaar geleden. Of een oude christin, een geoefende van het volk des Heeren,

die veel jaren al onder Christus' dienstjuk mag verkeren, die al lang met Hem bekleed is, en die weet heeft van de tijd, van de strijd, van het opzien en ook van het uitzien. Zijn er ook zulke geoefenden in ons midden? Misschien hebt u nog maar kort te leven, misschien weet u: het langste deel van mijn aardse bestaan is voorbij, u bent 70 of 80. En als u de Heere mag toebehoren, dan is de zaligheid nader dan toen u eerst tot geloof kwam, als dat misschien al vele jaren geleden mocht zijn.

Degenen die dat nog missen, voor hen is de zaligheid niet nader, is het oordeel nader. En als u nou oud bent en als u kil bent, dan is dit woord een aansporing om nog te jagen en te zoeken wat tot uw vrede kan dienen. Want de zaligheid *is ons nader*, dat betekent: omdat de Zaligmaker nader komt. Hij komt nader bij, de Heere Jezus, Hij zet Zijn voetstappen. En het is niet dat Gods volk zich zo zelf altijd nader bij de zaligheid weet en voelt, maar de tekst zegt het ook: *de zaligheid is ons nader*, de volkomen verlossing. Dat is als het uur van sterven voor Gods kind aanbreekt of als de Heere Jezus terugkomt. Dan komt het aan op de prioriteit.

De werken van de duisternis, die moeten worden afgelegd. En ze staan tegenover de wapenen des lichts. Kijk, werken, dat is wat je zelf allemaal doet, hè. En van nature doen wij die werken der duisternis: ongeloof, zondige verlangens, bezig zijn met de dingen van het hier en nu, voor ons eigen genot, voor onze eigen winst, leven. Maar als Gods kinderen nou zaligmakend worden bewerkt, dan gaan ze niet meer zelf werken. Dan krijgen ze wapenen des lichts, ontvangen ze Christus' verworven wapenuitrusting. God bekleedt de Zijnen met wapens. Ja, want we leven in oorlogstijd, ook wij hier, ook al leven wij niet in de Gazastrook, in Soedan, in Oekraïne, of in andere conflicthaarden van deze wereld. Wij leven in oorlogstijd, in oorlogsgebied.

Gaat u onbeschermd hier de straat weer uit, zonder wapenrusting de wereld weer in, zonder wapenen des lichts, een wereld die in de duisternis ligt en die de goddeloosheid liever heeft dan de dingen van God? Dan verkeer je in levensgevaar toch, als je zonder bescherming in de loopgraven verkeert, dan ben je ten dode opgeschreven, als de Heere niet bewaart. Hij is nog zo goed, hij bewaart nog in Zijn algemene goedheid, ook voor degene die nog niet naar Hem vragen. Maar het moet komen, gemeente, dat wij gaan leren jagen en zoeken, dat wij met Lot uit Sodom moeten vertrekken, dat wij niet omkijken zoals zijn vrouw, dat wij alle schade en drek achter ons laten liggen. Waarom? Dat wij het onszelf niet voor God kunnen doen bestaan, maar omdat God nu Hem heeft gegeven, Die in deze zondige wereld is afgedaald, de Heere Jezus Christus. En Hij is het Licht der wereld. En Hij onderwijst, en Hij leidt, en Hij, o, Hij wilde in die duisternis hangen om de vloek en toorn van God de Vader te dragen, weg te dragen van allen die dat naar rechtvaardig oordeel van God hebben verdiend, allen die Hem gegeven zijn van eeuwigheid. Zo'n Zaligmaker is Hij, zo'n volkomen Zaligmaker.

Als je toch eens zicht op Hem mocht krijgen, dan komt er toch prioriteit. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden, maar wie de wil van God hoort en doet, zal blijven in der eeuwigheid. Prioriteit. Ik heb een baantje gehad in de logistiek, in de supermarkt, ik heb er ook heel veel jaren in gewerkt. Soms kreeg je tien of twintig containers, maar op sommige stond 'prio'. Deze moet je eerst uitpakken, dit is van het grootste belang, hier zitten speciale artikelen in, die moeten direct daar en daar naartoe, al het andere kan wel even wachten. Nu komt Gods Woord met 'prio' tot ons allen. O, de Heere past het onderscheiden toe, dat is Zijn vrijheid, dat is het werk van de Geest. Als gezant van de Heere mag en moet ik dit woord als prioriteit in ons midden neerleggen, opdat u andere stemmen laat voor wat het is, dat je doof wordt voor wat de wereld roept, dat je blind mag worden gemaakt. Ook gebed toch voor je kinderen, Heere, bederf ze voor de wereld, leer ze zien wat de Heere bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben, leer ze zien dat ze niet kunnen blijven zoals ze zijn, trek ze, o Heere.

Weet u wie dat ook hoorde? Augustinus. Augustinus liep met zijn schuld over de wereld. Hij had allemaal interessante filosofieën onderzocht. Daar vond hij wel enige zekerheid en rust in. Hij dacht over alles na. Hij verkeerde in de duisternis. Toen hoorde hij een meisje een liedje zingen: *Neem en lees, neem en lees*. Hij had nog een Bijbel liggen, hij was bezig, hij deed Romeinen 13 open. Het zijn de verzen 13 en 14 die hem troffen, een pijl van God afgeschoten op zijn hart. Dat was het middel van Augustinus' bekering. Prioriteit, het komt erop aan. En dat alles in relatie tot de liefde.

Paulus schrijft dit, dat de liefde het voornaamste is in een liefdeloze wereld waarin wij verkeren. De liefde die uit God komt en die tot God weer terugleidt, en de liefde tot elkaar. Dat is het hoogste, de vervulling van de wet. Daarom ook de vraag: verstaan wij dan ook waar het om gaat, om de liefde? Nee, niet om de zaligheid daarmee te verdienen, dat is nou enkel en alleen in en door Christus' bloedstorting. Hij, de Borg, een volkomen Middelaar. Maar het mag gekend worden bij degenen die de Heere vrezen, dat zij, zoals we dat zeiden in de vroege kerk: *Ziet hoe lief zij elkander hebben*. Ziet toch hoeveel liefde zij hebben tot hun God. Zij hebben Hem zo lief dat ze de circussen in wilden gaan, voor de leeuwen werden geworpen. Zij hebben Hem zo lief dat ze uiteengescheurd wilden worden op de martelwerktuigen. Hebben wij de Heere lief gekregen? Is Hij ons alles, gemeente? Of houdt u nog van iets of iemand anders? Prioriteit.

Dan moet u niet de nacht opzoeken. U moet ook niet denken: o, het licht is al opgegaan over mij, en ik geloof, en ik wandel wel in het volle licht. Nee, wij zijn maar vlees en tot hinken en zinken gereed. Geliefde medechristen, het is de schemertijd. En in de schemering moet het gebed vermeerderd zijn, moeten wij waakzaam zijn. O volk van God in ons midden, dat wij de tijd verstaan en de prioriteit. Mag dat dan toch leven in de gemeente, mag dat geproefd worden op de huisbezoeken, mag dat in de catechisaties en de verenigingen toch tot uiting komen. Als wij de tijd weten, dan moeten wij ook de prioriteit verstaan.

We gaan eindigen met een enkel woord. De tijd, een kerkdienst van anderhalf uur, is bijna weer voorbij. Prioriteit. Ik heb er iets over proberen te zeggen: waar leven wij? Verstaan wij hoe laat het is? Zitten wij in het duister? Dan hebben wij daar al onze prioriteiten. Alleen, als we in de hel zullen verkeren, dan zal God ons rechtvaardig straffen. Dan zal Hij zeggen: waarom heb je op Mijn roepstem geen acht gegeven? Waarom heb je, zoals ook die rijke man, altijd wel overdadig geleefd, maar nooit met Mij van doen gekregen? Nu is het eeuwig te laat. Nu kun je niet meer overkomen, zelfs niet voor een druppel water. En je broers kunnen niet meer horen: ze hebben Mozes, ze hebben het Woord, Christus en Zijn evangelie. Hij heeft weer gesproken. Daarom: eeuwig wee, eeuwige duisternis, of eeuwig wel, eeuwig licht.

Mag het dan zijn, u die de Heere vreest, u is een beter lot bereid. O, het is hier nog zo vaak donker, zo vaak een terugval, maar uw Heilzon is aan het dagen. Dat licht komt op. De Heere staat ervoor in. Hij leidt de Zijnen eens tot het volle licht, om met Hem volle, ongestoorde gemeenschap te genieten. Tot lof en eer van God Drie-enig. Dat geve de Heere.

Amen.